

Αξιολόγηση με Φάκελο Εργασιών (Portfolio και e-Portfolio) Η Μαθησιακή Αποτίμησής Της

Χιονίδου-Μοσκοφόγλου Μαρία
Δουκάκης Γ. Σπύρος
Μαντζανάρης Δ. Κωνσταντίνος

ΠΤΔΕ Αιγαίου
Pierce College
Ερευνητής-Εκπ/κός Δ.Ε.

Εισαγωγή

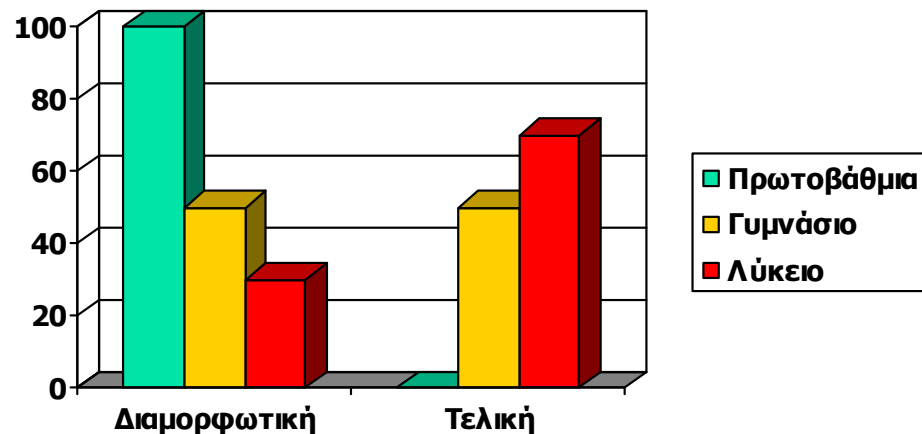

- Κάθε εκπαιδευτική διαδικασία εδράζεται σε ένα ευρύ φάσμα στόχων, η επίτευξη των οποίων καταδεικνύει τα ποιοτικά της χαρακτηριστικά.
- Ο τρόπος εκείνος που θα προσδιορίσει το βαθμό υλοποίησης αυτής της διαδικασίας άπτεται της εκπαιδευτικής αξιολόγησης.
- Η αναζήτηση των κατάλληλων τρόπων αξιολόγησης του εκπαιδευόμενου αποτελεί σημαντική παράμετρο για την πρόοδό του, την αμερόληπτη αξιολόγησή του προκειμένου να μάθει το πώς να μαθαίνει.

Εισαγωγή

Μορφές αξιολόγησης

- Διαμορφωτική (formative) αξιολόγηση
- Τελική (summative – αθροιστική) αξιολόγηση
- Σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα, στις ελληνικές εκπαιδευτικές βαθμίδες, όσο μεγαλώνει η βαθμίδα γίνεται περισσότερο τελική αξιολόγηση παρά διαμορφωτική.

Διαμορφωτική Αξιολόγηση

- Δίνει έμφαση στην διαδικασία της διδασκαλίας και της μάθησης και στην ενεργή συμμετοχή των μαθητών σε αυτή.
- Αναπτύσσει την ικανότητα των μαθητών/τριων για αυτοαξιολόγηση.
- Βοηθάει τους μαθητές/τριες να κατανοήσουν τον τρόπο της μάθησής τους και να αναπτύσσουν στρατηγικές για να μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν.
- Οι μαθητές/τριες που αναπτύσσουν στρατηγικές μάθησης και κρίνουν την ποιότητα της δουλειάς τους με βάση καλώς ορισμένα κριτήρια, καταφέρνουν να αναπτύξουν ικανότητες της διά βίου μάθησης.

Ανάγκες

Υπαρξη ανάγκης εναλλακτικών σύγχρονων διαμορφωτικών μεθόδων αξιολόγησης ώστε:

- A.** να προσδιορίζονται και να αναδεικνύονται τα προσωπικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων,
- B.** να επανατροφοδοτείται η διδακτική πρακτική, ώστε να προσαρμόζεται στις προσωπικές μαθησιακές ανάγκες των εκπαιδευομένων και
- Γ.** να συνδέεται η ακαδημαϊκή (θεωρητική) με την πρακτική εκπαίδευση.

Εμπόδια

- Η ανάγκη ισορροπίας μεταξύ της διαμορφωτικής αξιολόγησης στην τάξη, των τελικών εξετάσεων και του αναλυτικού προγράμματος.
- Η μη ύπαρξη σύνδεσης μεταξύ εκπαιδευτικού συστήματος, σχολείου και αίθουσας διδασκαλίας στην προσέγγιση της αξιολόγησης και της αποτίμησης. Πολλές φορές τα αποτελέσματα των ερευνών των ινστιτούτων δεν είναι χρήσιμα στον τομέα της διδασκαλίας και τανάπαλιν.
- Ωστόσο, δεν ενυπάρχει τίποτα που να μην επιτρέπει τον εκπαιδευτικό να χρησιμοποιήσει διαμορφωτικές μεθόδους αξιολόγησης. Μάλιστα, τα αποτελέσματα της τελικής αξιολόγησης, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και διαμορφωτικά.

Εμπόδια

- Στο Λύκειο κυρίως, οι εκπαιδευτικοί ορισμένες φορές «διδάσκουν για την τελική εξέταση» και οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται να αποκτήσουν συγκεκριμένες ικανότητες (για να πάνε καλά στην εξέταση) και όχι ικανότητες μάθησης (για να καταλαβαίνουν και να χειρίζονται τη νέα γνώση).
- Έτσι, κατασκευάζονται μη ποιοτικά διαγωνίσματα, ασκησιολόγια, βοηθήματα καταδεικνύοντας την έλλειψη αξιολόγησης που να συνδέεται με το αναλυτικό πρόγραμμα.

Αλλαγή Κουλτούρας

- Υπάρχει ανάγκη ανάπτυξης κουλτούρας αποτίμησης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης μεταξύ εκπαιδευτικών και διευθυντικών στελεχών με στόχο:
  - τη δημιουργία γνώσης για το «τι» και «πώς» δουλεύει στην αίθουσα διδασκαλίας,
  - τη δόκιμη συνεργασία εκπαιδευτικών,
  - την εύρεση των ποικίλων μαθησιακών αναγκών των εκπαιδευόμενων.
- Η διαμορφωτική αξιολόγηση δεν αποτελεί πανάκεια για να επιτευχθούν όλοι οι εκπαιδευτικοί στόχοι, αλλά βοηθάει προς την επίτευξη στόχων υψηλών επιδόσεων και ικανοτήτων διά βίου μάθησης.

Εκπαιδευτική πολιτική

- **Κατάλληλη νομοθεσία.**
- **Ενθάρρυνση χρήσης των τελικών αποτελεσμάτων για διαμορφωτικούς σκοπούς.**
- **Οδηγίες για πρακτικές διαμορφωτικής αξιολόγησης.**
- **Παροχή εργαλείων και παραδειγμάτων.**
- **Επενδύσεις σε καινοτόμα προγράμματα.**
- **Επενδύσεις στην επαγγελματική ανάπτυξη και εκπαιδευτική κατάρτιση του εκπαιδευτικού.**

Πλαίσιο εργασίας εκπαιδευτικού

- **Εγκαθίδρυση κατάλληλης κουλτούρας στην τάξη, η οποία θα ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση και τη χρήση εργαλείων αξιολόγησης.**
- **Εγκαθίδρυση μαθησιακών στόχων και εξατομικευμένη παρακολούθηση της προόδου των εκπαιδευόμενων σε σχέση με τους στόχους.**
- **Χρήση ποικίλων μεθόδων εκπαίδευσης για να προσεγγιστούν οι διάφορες ανάγκες των μαθητών.**
- **Χρήση ποικίλων προσεγγίσεων για την αξιολόγηση της κατανόησης του μαθητή/τριας.**
- **Ανατροφοδότηση με βάση την απόδοση του μαθητή και προσαρμογή της διδασκαλίας για να επιτευχθούν ιδιαίτερες ανάγκες.**
- **Ενεργοποίηση των μαθητών στη διαδικασία μάθησης.**

Πλαίσιο εργασίας εκπαιδευτικού

- **Να βοηθήσει το μαθητή να νιώθει σιγουριά και ασφάλεια στην αίθουσα διδασκαλίας.**
- **Να αναγνωρίζει στους μαθητές/τριες τις ατομικές και πολιτιστικές διαφορές.**
- **Να σχεδιάζει για τη μάθηση του μαθητή παρά να σχεδιάζει δραστηριότητες για την τάξη.**
- **Να ενεργεί σε συνεργασία με τους μαθητές για να δημιουργήσει αλλαγή κουλτούρας στην τάξη.**
- **Συμπερασματικά: απαιτείται ποικιλία μεθόδων αξιολόγησης, όπως η διαγνωστική αξιολόγηση, τεχνικές ερωταπαντήσεων, αξιολόγηση γραπτών εργασιών.**

Φάκελοι εργασιών (Portfolios)

Τα portfolios παρέχουν τη δυνατότητα της γραπτής συνδιαλλαγής μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή/τριας και αποτελούν μια εναλλακτική μορφή διαμορφωτικής αξιολόγησης.

Στην εκπαίδευση εισήχθησαν στα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας.

Υποστηρίζεται ότι:

- **Ως πρακτική αξιολόγησης, πρέπει να συνοδεύεται και από άλλες μεθόδους, αλλά ταυτόχρονα**
- **αποτελούν μια στρατηγική που περιέχει τις υπόλοιπες.**

Σκοπός των portfolios

Μπορούν να χρησιμοποιηθούν με πολλούς τρόπους και για πολλούς λόγους.

Τα portfolios χρησιμοποιούνται κυρίως ως μέσο καταγραφής επιτευγμάτων ή στοιχείων επίτευξης συγκεκριμένων αποτελεσμάτων και σπανιότερα ως στοιχείο μαθησιακών εμπειριών.

Το περιεχόμενό τους συνήθως αποφασίζεται από αυτούς που το αξιολογούν και όχι από αυτούς που αξιολογούνται. Έτσι, οι εκπαιδευτικοί αποφασίζουν για το περιεχόμενό του, αντί να αποτελούν φωνή και ιδιοκτησία του μαθητή.

Προσφορά των portfolios

Τα portfolios αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη επικοινωνητικού διαλόγου μεταξύ μαθητή/τριας – κηδεμόνα – εκπαιδευτικού.

Με τη βοήθειά τους επιτυγχάνεται υγιής κριτική και θέτονται νέοι στόχοι με τη συνεργασία κηδεμόνα – εκπαιδευτικού.

Μαθητής/τρια & Portfolios

- Παρέχουν τη δυνατότητα γραπτής επικοινωνίας εκπαιδευτικού και μαθητή/τρια.
- Οι μαθητές/τριες μπορούν με το portfolio τους να αναδείξουν την μαθησιακή τους εξέλιξη.
- Το portfolio βοηθά το μαθητή/τρια να αποκτήσει αυτοπεποίθηση και να αυτοαξιολογηθεί.
- Αναδεικνύει τη συνεργατική μάθηση, αφού οι μαθητές/τριες αξιολογούν μόνοι τους τα αποτελέσματα της ομαδικής εργασίας.

Μαθητής/τρια & Portfolios

Στο portfolio οι μαθητές/τριες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν:

- **Αποτελέσματα εργασίας στην οποία «πήγαν» καλά ή εργασίας που δεν πήγαν καλά και αντιμετώπισαν μαθησιακές δυσκολίες.**
- **Σημαντικά τμήματα των εργασιών της χρονιάς.**
- **Παρουσιάσεις που πραγματοποίησαν στην τάξη.**
- **Ομαδοσυνεργατικές εργασίες – projects.**
- **Επισκέψεις που πραγματοποίησαν.**

Κηδεμόνες & portfolios

- Είναι χρήσιμα για τον κηδεμόνα, αφού λαμβάνει εμπειρικές και χειροπιαστές πληροφορίες για το τι μαθαίνει το παιδί του.
- Αποκτά μια καλύτερη βάση συζήτησης με τον εκπαιδευτικό και το παιδί του.
- Μπορεί ο κηδεμόνας να (αντιληφθεί) τα αποτελέσματα της μάθησης του παιδιού του και μπορεί σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό να εντοπίσει τους τομείς που χρειάζεται υποστήριξη και ενθάρρυνση η εκπαίδευση του παιδιού του.

Εκπαιδευτικός & Portfolios

- Αποτελούν μια συνιστώσα για την καταγραφή και την αποτίμηση της μάθησης του μαθητή.
- Μπορούν να παρέχουν μια «πλουσιότερη εικόνα» του μαθητή, οπότε να επιτυγχάνεται και καλύτερη μάθηση.
- Ο τρόπος τόσο της καθημερινής διδασκαλίας όσο και της διδακτικής μπορεί να βελτιωθεί με τη συγκέντρωση, την εξέταση και τη μελέτη portfolios μαθητών για αρκετά χρόνια.
- Τα portfolios των μαθητών μπορούν να συμπεριληφθούν στο portfolio του εκπαιδευτικού για να αυτοαξιολογηθεί.

Εκπαιδευτική Μονάδα & Portfolios

- Η κατανόηση του τρόπου, με τον οποίο οι μαθητές σκέπτονται και αισθάνονται με τις εργασίες τους στο portfolio, μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να λάβουν αποφάσεις για την παιδαγωγική τους προσέγγιση.
- Μπορούν να διευκολύνουν τις συζητήσεις με ειδικούς για τις διαφορετικές προσεγγίσεις σε ένα θέμα καταδεικνύοντας τη χρήση της έξυπνης διαχείρισης, την ομαδική εργασία και την τεχνολογία σε ένα αναλυτικό πρόγραμμα.

Δυσκολίες των portfolios

- Η αδυναμία των παραδοσιακών portfolios προσδιορίζεται στα προβλήματα επικοινωνίας και πρόσβασης στην πληροφορία.
- Δύσκολη η πλήρης απεικόνιση της αξιολόγησης.
- Δύσκολη η αποθήκευση και η χρήση του υλικού των portfolios πολλών ετών.
- Πρόταση για χρήση των e-portfolios.

Κατηγορίες των e-portfolios

Χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες:

- Στην πρώτη κατηγορία είναι τα τεχνολογικά εργαλεία γενικής χρήσης, επεξεργαστής κειμένου, ιστοσελίδες, εργαλεία πολυμέσων κ.α.
- Στην δεύτερη κατηγορία είναι τα προσαρμοσμένα συστήματα που περιλαμβάνουν εξυπηρετητές, προγραμματισμό και βάσεις δεδομένων.

Χρησιμότητα των e-portfolios

- Στα e-portfolios χρησιμοποιούνται οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών ως αποθηκευτικός χώρος.
- Τα e-portfolios επιτρέπουν στο μαθητή/τρια και στον εκπαιδευτικό να συγκεντρώνει και να οργανώνει τα αρχεία του/της με πολλά μέσα (ακουστικά, τηλεοπτικά, γραφικά, κείμενο).
- Στα e-portfolios χρησιμοποιούνται ιστοσελίδες και σύνδεσμοι για την οργάνωση του υλικού.
- Στα e-portfolios συνδέονται τα στοιχεία με βάση προκαθορισμένα standards, όπως και στα portfolios.

Γιατί e-portfolios

- Η δουλειά του μαθητή/τριας γίνεται εύκολα προσβάσιμη, γιατί μπορεί εύκολα να ελεγχθούν τα αποτελέσματα των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.
- Γίνονται εύκολα αντίγραφα και υπάρχει μεταφερσιμότητα.
- Καταλαμβάνουν μικρό αποθηκευτικό χώρο.
- Ο εκπαιδευόμενος είναι το κέντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Δυνατότητες των e-portfolios

- Στο e-portfolio ο εκπαιδευτικός, ο κηδεμόνας και ο μαθητής μπορούν να έχουν online πρόσβαση.
- Μπορούν να στέλνουν σχόλια για κάποια εργασία ή για το συνολικό περιεχόμενο του e-portfolio (μαθητές, κηδεμόνες, εκπαιδευτικοί) με ηλεκτρονικό τρόπο.
- Μπορούν οι κηδεμόνες και οι εκπαιδευτικοί να ανατρέξουν άμεσα σε ολόκληρο το portfolio και ανά τακτά χρονικά διαστήματα να σχολιάζουν την ποιότητα του φακέλου, σύμφωνα με την ανάπτυξη του φακέλου και να καταθέτουν σχόλια για τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία του μαθητή/τριας.

Ανάπτυξη των e-portfolios

- Αναζήτηση για το πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν με τα μέσα που αυτή τη στιγμή διαθέτουμε.
- Σχεδιασμός ενός διαγωνισμού e-portfolio.
- Υποστήριξη του εκπαιδευτικού.
- Αναζήτηση ευκαιριών μέσα στο αναλυτικό πρόγραμμα για τη δημιουργία εργασιών με ηλεκτρονικό τρόπο.

Προϋποθέσεις για τα e-portfolios

- **Απαιτούνται βασικές γνώσεις και δεξιότητες στους υπολογιστές.**
- **Απαιτείται γνώση του εργαλείου λογισμικού που θα χρησιμοποιηθεί.**
- **Θέματα ασφαλείας.**
- **Σύνδεση και ομαδοποίηση.**
- **Έκδοση.**
- **Μεταφερσιμότητα.**

e-portfolios

- Με την χρήση των e-portfolios οι μαθητές/τριες εκπαιδεύονται στις σύγχρονες τεχνολογίες και οι εκπαιδευτικοί αξιοποιούν τις ΤΠΕ στη διδακτική πράξη.
- Τα e-portfolios μπορούν και πρέπει να υποστηρίζουν εκπαιδευτικούς στόχους που οι εκπαιδευτικοί θα ήθελαν πολύ να δοκιμάσουν, αλλά είναι δύσκολο να πραγματοποιήσουν μέσω παραδοσιακών διδακτικών μεθόδων.
- Μέσα σε ένα e-portfolio, μπορεί να υπάρχουν εργασίες για την ανάπτυξη δεξιοτήτων αναλυτικής σκέψης, όπως κριτικής, αναστοχασμού σε γνωσιακές διαδικασίες και δραστηριότητες "μάθησης για τη μάθηση", όπως επίσης ομαδικής εργασίας και επέκτασης παλαιότερων projects.

Διλήμματα για τα e-portfolios

- Η χρήση τους θα κάνει πιο ενδιαφέρουσα και δυναμική την αξιολόγηση του/της μαθητή/τριας;
- Η χρήση της γλώσσας (καθομιλουμένης ή μαθηματικής), των συμβολισμών, της σχεδίασης πώς θα ευνοηθούν από τη χρήση τους;
- Το μέσο (H/Y) θα βοηθήσει στην καλύτερη παρουσίαση της εξέλιξης του/της μαθητή/τριας;

Διλήμματα για τα e-portfolios

- **Απαιτείται έρευνα για τον ακριβή σχεδιασμό των e-portfolios, που να είναι αντίστοιχος με τα portfolios, τα οποία στηρίζονται στο χαρτί και το μολύβι.**
- **Απαιτείται εκπαίδευση για την απόκτηση δεξιοτήτων στη χρήση πληροφορίας, επικοινωνίας και τεχνολογίας.**
- **Απαιτείται η κατάλληλη μεθοδολογία για να ληφθούν τα ζητούμενα και όχι μόνο αυτά που ο μαθητής/τρια μπορεί να δώσει.**
- **Απαιτείται ανάλογη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.**

Συμπεράσματα για τα e-portfolios

- Τα e-portfolios φαίνεται ότι αποτελούν μια πολύ χρήσιμη εμπειρία και η μάθηση επιτυγχάνεται τόσο στο γνωστικό αντικείμενο, όσο και στην τεχνολογία.
- Η κατάλληλη όμως αποτίμηση της χρήσης τους είναι πολύ σημαντική, ώστε να μην ακολουθήσουν την πορεία που είχε η χελώνα στην γλώσσα Logo.
- Πρέπει να αποτελέσουν ένα δυναμικό και διασκεδαστικό περιβάλλον για τους εκπαιδευόμενους, το οποίο να τους ακολουθεί εφ' όρου ζωής.

Συμπεράσματα

- Η ανάγκη έρευνας δράσης για τη χρήση των portfolios στην διαμορφωτική ή/και τελική αξιολόγηση είναι απαραίτητη.
- Η κατάλληλη ερευνητική διαδικασία είναι ακόμα πιο σημαντική για την αποτίμηση αυτής της διαδικασίας και σκοπεύουμε να περιλαμβάνει:
  - ✓ Έρευνα διαφόρων μορφών (τριγωνοποίηση, ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις, πρωτόκολλα)
  - ✓ Μια ατζέντα έρευνας σε εθνικό επίπεδο.